

Юнак

Синя сойка у снігу

Зимові маневри в Едмонтоні

Баффало Билл і фокус-покус

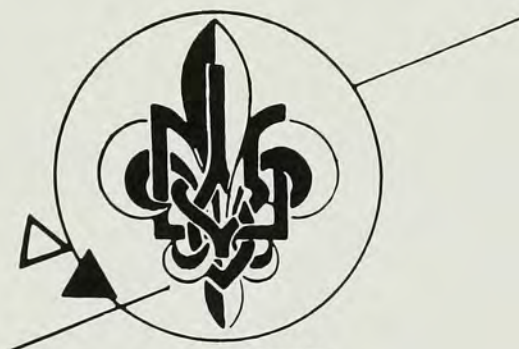
Чари-мари під дощем

Тушканчики в Албанії

Поміч Україні

«Юнак» — журнал пластового юнацтва.
Виходить 6 разів на рік.
Видає Головна Пластова Булава.
Оформлення обкладинки пл. скоб Колі Савицького.

ЗМІСТ

ПЛАСТОВИЙ ГЛОБУС

„Синя сойка” в Едмонтоні. Пл. розв. Іларіон Шулякевич; пл. прих. Ярослав Петрів.....	2
Зимовий табір в Польщі. Пл. уч. Олена Халуна.....	3
Гальо — гальо, тут Бразилія. Ст. пл. Корнелій Шмулик СМ.....	5
Мандрівні „Стежки культури”.....	6
WorldCup USA 94.....	6
Гурток „Тушканчики”.....	7

КОРІННЯ

Із підпільного Пласту.....	9
----------------------------	---

ВУЗЛИ, ЕТ СЕТЕРА

Дірявий „Баффало Билл”? Ст. пл. Юрко Мончак.....	10
---	----

ВІД МОЛЕКУЛ ДО ГАЛАКТИК

Аргентинський метеорит.....	14
-----------------------------	----

ЛІТЕРАТУРНИЙ КАЛЕЙДОСКОП

Які книжки любив Шевченко читати?.....	15
Молитви. Тарас Шевченко.....	17
Явір (пісня). Тарас Шевченко.....	17

ДО „ЮНАКА” ПИШУТЬ

ХІХІ-СМІХІ

Анекдоти, гри.....	22
--------------------	----

РІЗНЕ

Плачуча верба (легенда).....	1
Орликіяда '92. Пл. розв. Василь Літенло.....	18
Крилаті слова і вислови.....	19
Машина часу.....	19
Датки на прес-фонд „Юнака”.....	25

„Юнак” виготовлений при допомозі двомовної комп'ютерської системи фірми Key-Co. Enterprises, 1765 Windflower Way, Orleans, Ontario, Canada, K1C 5Y4.

* Усі редакційні матеріали слід слати на адресу головного редактора.

* Редакція застерігає право виправляти мову, як теж скорочувати й виправляти одержані матеріали згідно із пластовою термінологією, пластовими виховними напрямними та вимогами юнацького віку читачів.

Редагує колегія:

Головний редактор:

Члени редакційної колегії:

ст. пл. Юрко Мончак

пл. сен. Іванка Ганкевич

пл. сен. Петро Содоль

пл. сен. Тоня Горохович

пл. сен. Ольга Кузьмович

На обкладинці: вгорі: зимова прогулька в Едмонтоні, пл. розв. Іларіон Шулякевич, пл. прих. Ярослав Петрів, Адріян Бубель і Петро Рудяк (див. стор. 2). Внизу: гутірка під час пластової прогульки в Бразилії (див. стор. 5).

ЮНАК

1993

Ч.П. 2 (321)

РІК XXXI

Інтернаціональне стандартно-серійне число

0044-1384

Річна передплата для не-членів

Пласту — \$25.00 амер. дол.;

ціна одного примірника — \$4.50 амер. дол.

YUNAK — Ukrainian Bi-monthly Magazine, Published by PLAST PUBLISHING INC.
АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: 2199 Bloor Street West, Toronto, Ontario, Canada M6S 1N2, Tel. (416) 769-7855
АДМІНІСТРАЦІЯ НА ЗСА: 144 Second Ave., New York, N.Y. 10003
АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Yury Monczak, 7895 Des Ecores, Montreal, Quebec, Canada H2E 2W7
З ДРУКАРНІ Мирона Баб'юка, 1525 Emerson St., Rochester, N.Y. 14606 U.S.A.

Плакуча верба

Плакуча верба була колись гордим, струнким деревом. Високо вгору підіймала вона своє пишне гілля й красувалась проти ясного неба.

„Ніхто не має такого чудового гілля, -- казала вона сонечкові, -- Я найстрункіше в світі дерево. Я окраса садів.”

І сонечко ласкаво посміхалося їй, а небо пестило її...

Та от настав день, коли книжники і фарисеї привели Господа нашого на суд до Пилата. Вони хотіли смерті Христа. Та Пилат, допитавши Його, не знайшов на Ньому ніякої вини й хотів Його відпустити. Але вороги Христа вимагали для Нього кари. Тоді намісник римського цесаря звелів бичувати Спасителя. Жорстокі воїни радо кинулись виконувати наказ Пилатового. Вони поспішили у великий сад, щоб знайти там різок, якими найдошкульніше можна б було катувати Христа. Тут погляд їхній упав на рівні гілочки верби, що гордо височіла серед інших дерев Пилатового саду. Воїни нарізали цілий пук тих гілок і зробили з них

різки.

А ле верба й не догадувалася, для чого беруть у неї гілки ... Та раптом вона побачила, що воїни втягли в сад Сина Божого, зірвали з Нього одержу й прив'язали до стовпа. Гостро засвистіли в повітрі вербові різки, й свята кров Спасителя бризнула на грішну землю.

Покірно, як ягнятко, терпів Ісус Христос всі муки катування. Але верба не витерпіла. Вона всіма своїми гілочками затремтіла від жалю і сорому за те, що її гілля вжили для такої ганебної справи. Вона не мала більше сміливості дивитись у блакитне небо. Сумно попустила вона своє листя, схилила гілля низько до землі й тихо заплакала.

Люди назвали її потім плакучою вербою й охоче садять на могилах своїх рідних. І шумить вона там, шумить своїм листячком пониклим про страшну неправду, яку заподіяли люди своєму Спасителеві.

(Євшан-зілля, 1946)

Книжники і фарисеї - провідники жидівського народу; намісник - представник; бичувати - бити паликом; катувати - мучити; пук - жмут; різка - нагайка, щоби бити.

Ярина Зоряна

Христос Воскрес!

Я напишу
-- писанку чудову --
Безконечник, зірки й
чатинки. Символ вічний
мояго народу,
що сягає корінням в
віки...
Я змалюю: хрест, церкву і
ясла...
Сорок клинців і тиждень
страстний...

і як Мати Божа у Пилата
написала слізми писанки.
Я напишу писанку
барвисту,
в мозаїку, в дрібненькі
рядки, щоб культура
і мова сочиста,
протривала ще
довгі віки!

(Великдень, 1981 р.)

Гр. Чупринка

Великодні дзвони

В небі, в зоряній безодні
Тонуть дзвони великодні
Тонуть, тонуть, ніби сон,
Б'ються, дзвонять
тон-у-тон;
З ними дума в небо лине,
З ними никне, з ними
гине
тьма заслон.

Гаснуть зорі, знову світло.
Все радіє, все розквітло.
Зникла сила перепон,
Вся земля -- святий
амвон!
Сяйвом душі всі облиті
І немає їм на світі
заборон.

„Синя сойка” в Едмонтоні

(А Blue Jays у Торонті)

Едмонтон, Канада: 13-ий курінь юнаків ім. Петра Конашевича Сагайдачного з Едмонтону має досить активну і цікаву програму прогулянок. Наш акредитований кореспондент Корнилко Мазайло розвідав цю справу і „витиснув” з юнаків деякі інформації про їхню діяльність.

Пл. розв. Іларіон Шулякевич (курінний) розповідає:

„Цього року 29-го січня юнацтво з Едмонтону зустрінулося з юнаками в Калгарі і разом поїхало в Скелясті Гори до *Sunshine Village* на дводенну лещетарську прогульку. Як завжди, під час наших прогулянок були пригоди. Один прихильник ледь не опинився в шпиталі ... юнацтво спало під церквою ... Але треба було там бути, щоби ці пригоди зрозуміти. У містечку Банфф ми спали в гуртожитку, і це була прекрасна нагода себе краще пізнати (напр. хто хропить, хто вночі говорить, хто ще спить з ведмедиком ...)

На лещатах їхалося прекрасно (навіть тому юнакові, що ледь не опинився в шпиталі!) Вечором купіль у теплих джерелах серед гір була чудова, а „нічні маневри” по містечку Банфф довго не забудемо.”

ХОХОХОХОХОХОХОХОХОХОХОХОХОХОХОХОХО

... а Синя Сойка інакше таборувала:

Пл. прих. Ярослав Петрів розповідає:

„Шостого березня наш гурток *Синя сойка* поїхав на зимовий табір у *YoWoChAs Centre*, біля 80 км на захід від Едмонтону, над озером Вабамун (*Wabamun*).

Коли заїхали на місце табору, нам відразу приділили кімнату на нічліг, а одна з господинь пояснила таборовий порядок та дещо оповіла про околицю.

Орієнтація в терені оселі; веде інструкторка „Тікер”.

Пополудні ми мали нагоду навчитися ходити на снігоходах (*snow-shoes*), але оскільки було мало снігу, а по леді чи калабанях ходити тяжко в снігоходах, наш гурток замінив снігоходи на лещата і поїхав по замерзлому озеру. Час минав швидко й незабаром нас покликали на вечерю. Вимученим нашим організмам вечеря дуже смакувала.

Опісля, неначе ще не досить було руху, ми погнали грати в *broom-ball*. Це справді нам сподобалося і ми би грали довше, але в темноті вже не було нічого видно і ми вернулися у бараки. Після полагодження „особистої гігієни” ми пірнули „в стебло”. Дехто почав відразу хропити а деякого сон не брався до пізньої ночі, можливо через багаті вражіння, можливо через багату вечерю (а можливо через „фрайду”, значиться,

„фрайду”, значитися, почалася в бараках дурійка??? -- ред.)

На ранішній прорух усі вибігли о 7:30; відтак помилися, помолилися і пішли на сніданок. Але ж там було багато свіжих овочів, ярини, молока та й свіженьких булочок! Опісля наш гурток пішов на теренову гру; це, фактично, був хід з перешкодами. Тут ми прекрасно забавилися.

Після обіду ми ще вчилися ловити рибу крізь ополонку в леді, та й доволі посанкувалися. Нажаль, час надто скоро пройшов і, після перекуси, треба було вже пакуватися та роз'їхатися з батьками по домах.

Юнаки під час прогульки (зліва до права): плл. прихх. Петро Рудяк, Ярослав Петрів, Адріян Бубель і пл. розв. Іларіон Шулякевич (курінний). Знімки робив пл. сен. Іван Гарах.

Новацькі інструкторки вчать новацтво на лижах.

Зимовий табір в Польщі

Вже 28-го січня 1993 р. до Холма з'їхалася молодь на зимовий табір. До того ж міста приїхали пластуни зі Щеціна, Гданська, Слупська, Лігніци та інших українських осередків в Польщі. На таборі ми мали нагоду закінчити Першу пробу а декотрі -- другу.

Вже від перших днів почалися зайняття в таборових гуртках. Наші впорядники, ст. пл. Мирослава Мисько, ст. пл. Петро Грицина та пл. розв. Ольга Домарадз важко „працювали”, щоб передати нам своє пластове знання.

Маючи на увазі ціль організації, не забували ми про молитву. В неділю 31-го січня поїхали до Люблина щоб в церкві взяти участь у Службі Божій. Отець Михайло Пастух щиросердечно привітав нас та поблагословив. В час Святої літургії ми захопили людей співом пластових молитов Отче Наш і Царю Небесний.

Після відправи ми пішли з проводом табору і священником оглядати місто Люблин. Воно нам дуже сподобалося, особливо замок з його каплицею XIV-століття, розписаною візантійськими фресками. Відтак ми відвідали українську семінарію, де вчаться наші майбутні священники. Вони чудово нас прийняли, почастили смачним обідом. В Люблині час скоро минув в приємному настрої.

Перед вечором ми вернулися назад до Холму, де знова почалися зайняття з інструкторами. Про історію Пласту нам оповів ст. пл. Григорій Солодуха, який теж опікувався кухнею.

Пластуни на мандрівці по холмських підземеллях.

Меморіальна дошка на домі, в якому жив проф. Михайло Грушевський -- один з небагатьох українських слідів давнього Холма. На таблиці написано в польській та українській мовах: „У цьому домі 17.IX.1866 народився найвизначніший український історик і перший президент Української республіки Михайло Грушевський”.

У вівторок 2-го лютого ми мали нагоду побачити холмські підземелля, які існували ще з часів князя, а потім короля, Данила. В час війни в цих підземних „катакомбах” ховалися переслідувані люди.

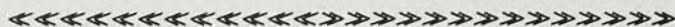
Зустріч з історією -- пластуни на українському цвинтарі на Даниловій горі в Холмі.

На Холмщині українських церков дуже мало, помимо того, що це українські землі. Давніше, російська та польська влади нищили українську культуру. Про історичні події в Холмі та його околицях розповів голова КПС Польщі ст. пл. Петро Тима, який відвідав наш табір. Комендант, ст. пл. Аркадій Данків перевів з нами цікаві гутірки про географію та історію України.

Багато ми дізналися, побачили. Крім вищезгаданих зайнять відбулися ще і нічні сполохи. Завдяки добрій фізичній підготовці під проводом пластунки Катерини Когут та під чуйним оком Друга бунчужного, ст. пл. Андрія Гудка, ми щасливо виконали всі наші завдання. Час приємно переходив також і на вогниках де всі співали, грали різноманітні гри, бавилися.

Нажаль приємність зимового табору в Холмі скоро закінчилася. Мріємо про зустрічі на наступнім пластовім таборі в Польщі.

Пл. уч. Олена Халупа
Холм, 1993.

ВІТАННЯ в імені ІІ-го Крайового з'їзду Пласту у Польщі пластунам діаспори

З радістю повідомляємо Вас, що український Пласт відроджується у Польщі. Завдяки Вашій допомозі ми намагаємося наблизитися до ідеалу роками зберіганого Вами.

Ваша допомога дає нам відчуття, що ми члени великої пластової родини. У 80-ті роковини Пласту прийміть від нас найщиріші побажання даліших успіхів у праці.

Здоровимо Вас щирим
С.К.О.Б!

ІІ-ий Крайовий з'їзд Пласту
у Польщі,
Варшава, 29-30 грудня 1992 року.

„Гальо -- гальо, тут БРАЗИЛІЯ ...”

Пл. сен. Петро Саварин, колишній президент СКВУ (Світовий конгрес вільних українців) і член пластової станиці в Едмонтоні (Канада), зустрівся з пластовою молоддю Куритиби (Бразилія) під час свого перебування в Парані (провінція Бразилії).

На юнацьких сходах 6-го лютого 1993 р. він мав цікаву гутірку з пластунами про відродження Пласту в Україні та про Пласт в Канаді. Наші юнаки слухали його з великою увагою і потім задавали Другові Саваринові цілий ряд запитань.

На кінець зустрічі Друг Саварин передав гурткові подарунок з України: ілюстровану дитячу книжечку та кілька карток-знімок про Україну. Від імені гуртка юнаків-прихильників Куритиби Андрій Мартинюк вручив гостеві китицю квітів і карточку привіту, підписану

Пластуни Куритиби, Бразилія, вітають пл. сен. Петра Саварина.

усіма пластунами. Зустріч закінчилася співом Гімну Закарпатських пластунів. Опісля усі виїхали на летовище проводити гостя та попрощатися з ним перед відлетом назад до Канади.

Мандрівка: Дня 13-го березня 1993 р. гуртки прихильників і прихильниць УПЮ-ів/ок „Лисиця” і „Ластівка” zorganizували цілоденну мандрівку в лісі Піняйс, які є недалеко міста Куритиба. На оселі в Піняйсі юнаки і юначки провели вправи практичного пластування, ставлення шатер та рятівництва. Опісля Салета Романів zorganizувала для юнацтва різні пластові ігри та змагання.

Табір, табір: 24-25-го квітня 1993 р. наші пластуни з Куритиби відбули свій перший табір. Місце табору -- околиця Естрада да Красіуса, де знаходиться найвища гора штату Парана, гора Піко до Марумбі. Колись, сорок років тому, там часто таборували колишні пластуни, а тепер таборують бразилійські скавти.

Серед гамору, сміху та радісних вигуків юнаки і юначки заладували свій виїзд на автобус та

„Бачите, тут треба прикрутити, щоби шатро порядно стояло ...”

Наступного дня встали о 6-ій годині рано.

(Інформації подав ст. пл. Корнелій Шмулик, СМ)

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ НАУКІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

* За ближчими інформаціями просимо звертатися на повище подані числа телефонів.

World Cup USA 94
THE OFFICIAL BALL OF THE 1994 FIFA WORLD CUP

до кінця табору в таких обставинах. Але вже третього дня сонце вийшло з-за хмар і ми повеселішали.

В цей день ми вирушили на мандрівку по гірських озерах. Веслували дуже скоро, бо була в нас ще сила. Та вже на другий день в нас усе боліло, але, незважаючи на це, ми все одно старалися швидко веслувати, щоби скоріше дійхати на місце відпочинку. З кожним днем нам ставало легше, бо всі краще роззнайомилися і навчилися співпрацювати.

Моя улюблена таборова страва -- канапки „Бонгало Бил”: дві кромки хліба і Kool Aid!!!

Табір мені дуже сподобався бо я запізналася з новими пластунами, також навчилася веслувати та кухарити на польових кухнях („колманах”). Ніколи перед тим не думала, що я би могла жити в лісі сім днів без тушу! Я краще пізнала саму себе і навчилася співжити з друзями. Навіть коли погода не була найкраща, ми, як пластуни, були веселі.

Після нашої десятиденної прогульки на байдарках ми переїхали на „Вовчу Тропу” на Другий етап. Всі таборовики були раді, що щасливо пережили прогульку по озерах, але також сумували, бо знали, що незабаром настане час прощання з приятелями.

Я дуже задоволена, що поїхала на Зустріч і завжди приємно згадуватиму цей ювілейний табір.

* * * * *

Пл. розв. Христіян Сп'як:

„Цього літа я поїхав на канойкарський табір, бо хотів поспробувати щось нове. Табір почався над озером Long Lake, там спочатку ми вчилися веслувати. Табір був тяжкий, але я дуже багато навчився. Ми 10 днів пливли канойками в околиці Saranac Lake в північній частині стейту Нью Йорк, в стейтовім заповіднику Адирондакс. Кожного вечора розбивали табір в іншому місці

Моїм улюбленим другом був Роман Мушка. Він був добрим виховником бо багато знав, і ми з ним прекрасно провели час.

Після закінчення байдарського табору ми переїхали на оселю „Вовча Тропа”, де відбувся Другий етап ЮМПЗ. Під час чотирьох днів усі окремі табори Першого етапу таборували разом. Ми брали участь у ватрах, вечірках, теренових грах та інших зайняттях. Вже від першого дня ми запізналися з різними пластунами і пластунками. Бож тогорічне гасло -- „Один світ, один Пласт!”

* * * * *

Пл. розв. Ляриса Дурбак: Цього літа я поїхала на свою першу пластову ювілейну зустріч. Ми могли вибирати на який табір Першого етапу ми хотіли поїхати, і я вирішила поїхати на байдарський табір. Мені здавалося, що буде приємно навчитися веслувати канойкою.

Учасники байдарського табору зїхалися біля озера Long Lake в північній Нью-Йорку. Перші два дні ми таборували в Whispering Woods, де з нами інструктори перевели гутірки про канойкарство, безпеку в канойці і на воді, та першу допомогу. Ці дні були дуже дощові

Гурток „Тушканчики” з Албані, під час байдарського табору, ЮМПЗ'93. З ліва: Леся Філь, Кася Клем, под. К. Гарас, Дорота Білиця, Андрій Білиця, Христіян Сп'як, друзі Е. Дувалко.

і ми всі змогли, але опісля погода поправилася.

В понеділок рано почалася наша канойкарська мандрівка. Усі пластуни вирушили канойками з табору в різні сторони. Моїй групі припала найтяжча траса -- найдовша, і мала найбільше портажів.

Першого дня було трохи тяжко веслувати, і ще до того нас буря ледь не застала на воді. Пізніше ми вправилися у веслуванні, і вже легше було плисти канойками, проте ми ніколи не спромоглися ранками вчасно зібратися. Кожного разу минало три години поки ми позбирали всі наші „манелі” та рушили в дорогу.

Одного дня дощ таки нас зловив на воді, і ми мусіли так плисти кілька миль. Перший портаж був досить тяжкий, особливо тому, що ми ще не були певні себе і були незаправлені.

Після семи днів мандрювання прогулька закінчилася і ми автобусом переїхали назад до Whispering Woods на останні два дні табору.

* * * * *

- Мамусю, чому молода при шлюбі має білу сукню?
- На знак радості, що виходить заміж, дитино.
- Мамусю, а чому тоді молодий одягнений в чорне?
- Не став дурних запитів, дитино!

Із підпільного Пласту

В Галичині, як і на Волині в 1928 р., пластову організацію польська влада розв'язала, заборонила. Та пластова ідея жила, шукала собі нових шляхів.

Єдиним винятком і одночасно парадоксом у нашій діяльності в Польщі було даліше легальне існування Пластового куреня ім. 22-го січня у Кракові. Існував він на тій підставі, що заборона відносилася до т. зв. „східних воєводств Польщі”, а Краків лежав вже поза межами, визначеними заборonoю. Щонайменше ми так собі пояснювали закони й продовжували спокійно свою пластову працю. Курінь наш, спертий в першу чергу на студентську молодь, включав також новаків та новачок, дітей наших заточенців, що примушені були постійно жити в Кракові.

Офіційного зв'язку зі Львовом ми в ті перші роки не підтримували зовсім, щоб якнайдовше втримати можливість нашого організованого життя. Проте, користаючи з усяких ферій (*вакацій -- ред.*), ми контактувались з видатними пластунами в краю і обмінювались плянами та турботами.

І ось мені доручено у 1930 році обговорити з Цьопою Паліїв, що працювала в той час в Перемишлі, деякі справи, зокрема постачання потрібних нам виховних матеріалів для новаків.

Цьопу зустрів випадково на вулиці. Ішла саме на якісь сходи й ми розмовляли йдучи. Коли ж ми опинились під будинком Міщанської Каси, Цьопа

Вправи пластунів -- ставлення вежі

запропонувала мені зайти подивитись, як вони в Перемишлі ведуть пластову працю серед ремісничої молоді.

Цьопа зайняла місце за столиком, немов у клясі, а на кріслах розсілось може з п'ятнадцять замурзаних хлопчиків віком від 14 до 17 років. Цьопа вела нормальні пластові сходи з короткими гутірками, поясненнями та іграми [...]

Довго мені з голови не виходила думка про оцю корисну й конечну працю, що її вела Цьопа з тим гуртком ремісників, згуртованих в перемиському Плау -- краєзнавчому Товаристві, зареєстрованому на окремому статуті, отже, зовсім легальному [...]

(В. Гоцький, із ювілейного числа Пластового Вісника КПС Польщі, зима '92).

Пластуни біля скелі Довбуша в Карпатах

Пластуни біля палати митр. Шептицького в Осмолоді

Дірявий „Баффало Билл” ?

Слухай, кльонку, тут дощ прискає, чоботи замокли, а тобі фіглі-міглі в голові!

Ілюстрація #1

Федько прикуцнув біля шатра. Кругом було зовсім мокро, з дерев крапав дощ великими краплями, чоботи наскрізь пересякли водою. В лісі темно немов у печері, не видно ні на два кроки.

Нетерпеливо Федько відчиняв блискавку до дверей шатра; чогось вона застрягла, не відчиняється. Два-три рази шарпнув за неї -- далі не йде. А дощик цяп-цяп на шатро, на листя, на дощовик. Ану ще раз потягну замок! З-з-з-з-з,

замок поїхав, але з розмаху Федько стратив рівновагу і перехилився набік. Чобіт притиснув полу дощовика, і Федько легенько сів у баюру біля шатра. Ліхтарка, яка і так вже „вмирала”, покотилася десь у папороть. Права штанка джінсів моментально втягнула в себе воду, немов губка.

- Хал-л-лер-р-р-р ... -- замимрив Федько тихенько під носом.

Вже менш делікатно підвівся з землі, підповз до шатра і загхав голову у тепле, хоча дещо стухле повітря шатра.

- Міську! -- півголосом закликав в темряві. -- Ей, Міську, вставай!

Місько Малина, здається, вмер, бо анічичирк. Тихо, як у гробі.

- Міську, вставай, ти маєш стійку!

Знову -- тиша, лише дощик капає на шатро, кап-кап, і стікає по шатрі на землю. Кап-кап.

Федько всунувся ще більше у шатро, зламав чийсь ногу у мішку і потермосив нею досить енергійно.

- Міську, холера, вставай, ти маєш стійку, а я йду спати!

Щось у мішку заворушилося, почувся глухий стогін. О, значить, хтось живий тут ще є. Це дало Федькові відваги. Він щераз поторгав за ногу.

- Міську, ану вилазь, то вже друга година ночі, твоя стійка!

Врешті якась неймовірно заспана голова піднялася і неохоче висунулася з мішка. Федько пустив на неї жовтаве світло зі своєї ліхтарки. Хоч батареям вже

був майже „капут”, слабенький промінець світла мав катастрофічний ефект на сонного Міська. Він блискавично відвернувся і посипав цілий потік порядних слів на адресу Федька. Лексикон у Міська був особливо багатий на „панські слова”, він добре їх вивчив від старших розвідувачів і скобів. Перед табором навіть і не знав, що наша мова така багата на різні вислови досади чи розчарування!

Після такого ввічливого привітання Місько застиг, видно вуха вловили якийсь небажаний звук. Кап-кап.

- То ще далі цюра... згори? -- запитався Місько.

- Цілу ніч. Я цілком мокрий. Той дощовик псаварта. Він, здається, якісь діри має.

Враз Місько завважив, що Федько вже майже весь заліз до нього в шатро, сидить на його мішку, а мішок, в свою чергу, втягає всю воду з дощовика.

- Гей, Федьку, ти що, здурів? Холер..., мочиш мені ціле шатро! Ану вилазь!

- Але ти теж вилазь, бо маєш тепер стійку, а я хочу спати!

Рад-не-рад, Федько виповз із шатра. Став біля дерева, чекає на Міська. Кап-кап.

А Місько на хвилинку застиг в шатрі. Кап-кап. Легко тарабанять краплі дощу. Кап-кап-кап.

Місько підтягнув носом, почав вбиратися. Знову пішов в рух „панський” лексикон. Весь виряд мокрий! Лишилися ще дві сухі пари підштанців і сорочинка Віки (та, з написом „Хочу пива”). Хотів залишити цю останню чисту „гардеробу” на суботу, коли пописуватиметься в спортових змаганнях перед юначками ... Але ... Чорт бери ті пописи ... Місько витягає „Віку” з наплечника і вбирає її на себе. Поверх того йде піжама, тоді -- светер з мокрим рукавом, тоді -- вогка куртка і насамкінець -- дощовик-пончо його футбольної дружини, „Баффало Биллз”.

В таким строю вилазить Місько надвір. А дощик -- кап-кап по шатрі, кап-кап по дощовику.

Від Федька перебрав годинник („Чекай, зараз тут наставимо 'правильну' годину!"), свисток, палицю, і гасло. Федько, хлюпаючи чоботами, пошкандибав до свого шатра, і незабаром кругом настала цілковита темнота і тиша. Лише дощик цяпав безперервно -- кап-кап.

За п'ятнадцять хвилин Місько відчув, що під „Боффалом Билом” стає чомусь вогко. В наступні двадцять хвилин „Баффало Бил” став мокрий зсередини! А за ще дальших десять хвилин „Віка”, як і все інше під пончем, була зовсім вогка. Але чому? Чи „Боффало Билл” був дірявий? Чи дощ протікав всередину дощовика?? Чи може Місько мав якусь фізіологічну проблему??

Мистецтво „дошовідpornості”:

На всі три питання в останнім параграфі можемо відповісти: ні. Місько був здоровий і не страждав від якоїсь фізіологічної недуги. „Баффало Билл” був зроблений з порядного плястику, не був дірявий і зовсім не пропускав ні краплини дощу. Отже, чому Місько мок зсередини?

Ілюстрація #2

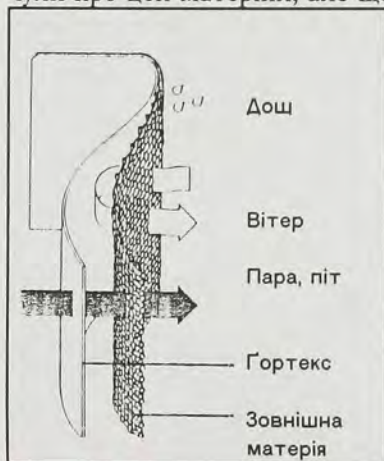
на годину при безділлі, 500 мл (1/2 кварта) при легкій праці, а понад літру (1 кварта) при великій зусиллі (ілюстр. #2). Кактус, натомість, затримує майже всю вогкість у собі; цього вимагає сухий клімат.

Отже, якщо плястиковий „Баффало Билл” не пропускав дощу до Міська, він в той сам час не пропускав вогкості, яку витворювало Міськове тіло, назовні. Результат: вогкість осідала всередині дощовика на одяг і його мочила. Якщо б Місько ще до того тяжко працював (напр., мандрував під гірку з наплечником), то за годину він би був зовсім мокрий, і то не через дощ, а через піт.

Як ми бачимо, Міськові потрібний був дощовик який би не пропускав дощу (великих крапель води), зате який би дозволяв парі, виданій тілом, проходити назовні.

„Гортекс”, „Гокус-покус” і їх родина:

Боб Гор (Bob Gore) правдоподібно пережив щось схоже на те, що сталося з Міськом Малиною і тому вирішив щось з тим „фантом” зробити. Він заліз до своєї лябораторії і наприкінці 70-их років виніс з неї новий матеріал -- Гортекс (Gore-Textm). Ми всі вже чули про цей матеріал, але що це за така штука?

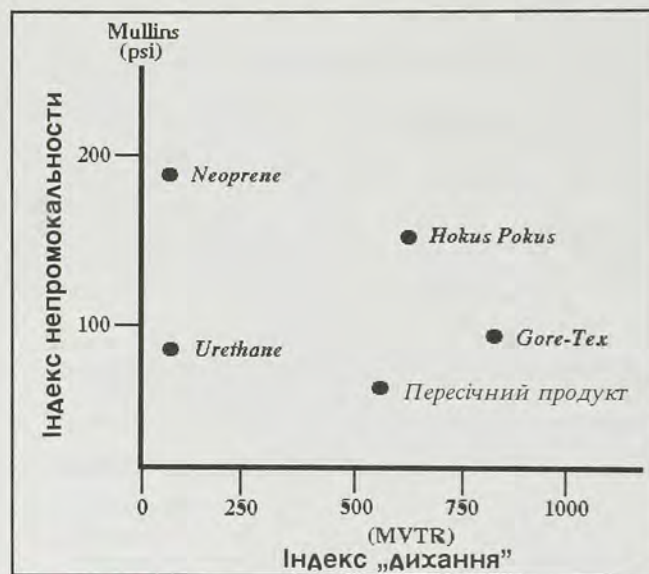

Ілюстрація #3

Гортекс -- це тоненька плівка гідрофілічного (hydrophilic - не просякає водою) синтетичного матеріалу, яка має мікроскопічні дірки (понад 3 більйони дірок на cm^2 !!!) Великі краплі дощу не можуть пройти крізь них і спливають по плівці вниз. Але! Пара, яку видає наше тіло, складається із мікроскопічних краплин води. Ці

краплини настільки малі, що можуть проходити крізь дірки в плівці гортексу на поверхню. В цей спосіб гортекс одночасно „диhaє” і є водновідpornим (waterproof) (ілюстр. #3).

Здавалося б, таке „цудо техніки” розв’язало раз і назавжди будь яку проблему дощу на таборах. Проте воно так не є. Навіть гортекс може вас зрадити. Принцип водновідpornості залежить від рівня вогкості по обох сторонах плівки. Пара буде проходити крізь гортекс зі сторони більшої концентрації до меншої. Значить, коли надворі сухо, тоді пара вашого тіла буде дуже швидко проходити крізь гортекс, і тіло лишатиметься сухим. Чим більше підноситиметься рівень вогкості ззовні, тим поволіше буде проходити туди пара вашого тіла. Це означає, що при великій зливі, рівень вогкості назовні дощовика буде сягати 100%. Результат: дуже мало пари проходитиме надвір і тіло буде зволожнюватися через піт.

Ілюстрація #4

Різні інші фірми послали і своїх винахідників до лябораторій, а звітди кинули на ринок цілу купу продуктів подібних до гортексу, як напр. Thintectm, Sympatextm, чи Ultrextm, H₂NOtm, Entranttm, чи Helly-Tech. Два перші продукти -- це, так як гортекс, тоненькі плівки, які є „приклеяні” (laminated) до сильнішого матеріалу (переважно нілон або поліестер). Натомість останні матеріали -- це рідина, якою покриваються сильніші матеріали (coating). Усі ці продукти мають ті самі принципи водновідpornості: мікроскопічні дірки у плівці, крізь які проходить пара тіла назовні, а великі краплі дощу не можуть пройти всередину.

Фірма Sierra Designs теж виробила свій продукт, який назвала Гокус-Покус (HP, Hokus Pokus). Подібно як і Helly-Tech, Гокус-Покус -- це „спрей”, яким (тоненькою верствою) покривається нілон чи поліестер. Sierra Designs твердить, що їхний продукт водновідpornіший від гортексу (ілюстр. #4). Це правда, проте треба нам пам’ятати, що чим більше матеріал є водновідpornим, тим менше він „диhaє”.

Дихати, чи не дихати, оце є питання:

Міський плястиковий „Баффало Бил” був найкращим водновідпорним матеріалом. Жодна краплина дощу Міська не змочила (аж поки він не посовгнувся і не grimнув у болото -- але цей випадок є вже поза темою нашої статті, принаймі натепер). Проте „Баффало Билл” не „дихав”, і тому Місько мок зісередини. Натомість сорочинка „Віки” під дощовиком була дуже мало водновідпорна, але як знаменито „дихала”! Як бачимо, ідеальний дощовик повинен досягнути доброго компромісу між водновідпорністю і „диханням”.

Спеціальні матеріяли, перераховані в минулій секції, стараються досягнути тієї „золотої серединки” у відносинах водновідпорності і дихання. Деякі з них більш водовідпорні, зате менше дихають, а інші -- навпаки. Як бачимо із ілюстрації #4, гортекс більше від гокус-покуса дихає, проте є менш водновідпорним. Для математичних фанатиків подаємо статистичні дані різних водновідпорних матеріялів (таблиця I).

Таблиця I

Водовідпорний матеріял	Mullins (PSI) ¹	Upright cup (MVTR) ²
Гокус-покус	140	615
Гортекс	100	800-950
інші	5-70	400-900

1. PSI (pounds per square inch): мірило непромокальності. Вище число означає більшу непромокальність.
2. MVTR (moisture vapor transfer rate): мірило „дихання”. Вище число означає краще „дихання”.

А я хочу і дихати, і бути сухим:

Вибір матеріялу, який нам найкраще підходите, залежатиме від того, що ми будемо робити в дощовику. Якщо ми плянуємо лише спокійненько сидіти на балконі і дивитися, як дощ паде у калабану, нам непотрібний дощовик з високим рівнем „дихання”. Якщо ми будемо мандрувати в легкій дощі, тоді індекс дихання матеріялу стає важливішим. Якщо мандруватимемо постійно навіть у великій зливі, тоді водновідпорність важливіша від дихання.

Пластові мандрівки переважно не відбуваються під час великих злив, тому важливим стає індекс дихання дощовика. Як бачимо з таблиці #1, гортекс є менш водновідпорним від гокус-покуса (витримує лише 100 фунтів водного тиску на квадратний інч, порівнявши із 140), зате він більше дихає (рівень передачі пари 800-950, порівнявши до 615). Отже, можемо сказати, що гортекс найкраще підходить для пластових зайнять.

Це все дуже гарно, але тато платить:

Тут, власне, і виникає проблема, яка часто може довести до серйозного конфлікту між юнаком і його татом. Ось знайома сцена: перед табором юнак йде з

татом купувати дощовик, юнак вибирає порядний модель, юнак пробує, чи дощовик пасує, продавець прихвалює продукт, юнак думає, що в цій дощовику мандрував Сер Гіллієрі на вершок гори Еверест, юнак усміхається, юнак тупцяє з татом до каси, тато дивиться на ціну дощовика, тато тре очі і ще раз дивиться на ціну, тато хапається за серце, юнак відчуває кризу, тато, прочунавшись і втихомиривши серце, з поспіхом відносить дощовик продавцеві, юнак протестує, тато злоститься ... і так далі, і так далі.

Справа в тім, що гортекс дуже дорогий (3-4 рази дорожчий від гокус-покуса). В додаток, гортекс за якийсь час витирається і тоді дощовик губить свою водовідпорність. Такі матеріяли як гокус-покус теж витираються, але їх менше жаль, бо вони дешевші.

Пончо чи дощовий стрій?

Вигода і практичність дощовика залежать не лише

Ілюстрація #5

від водновідпорного матеріялу, з якого він зроблений, а і від його форми та якості шиття. Найдешевші дощовики -- це т.зв. „пончо”: квадрат непромокального полотна з діркою і капюзою на голову в середині (ілюстр. #5). Такі дощовики практичні на постійнім таборі тим, що їх легко вдягнути і можна під ними переносити речі, лишаючись відносно сухими. Проте вони непрактичні тим, що на вели-

кім вітрі стають парашутами, у лісі чіпляються за гілляки, а на сильнім дощі вода протікає крізь шпари. В додаток уся вода, яка стікає вниз, обов'язково опиняється на штанах і у черевиках. Якщо не маєте водновідпорних штанів, то це буде дуже прикрим. Щоб запобігти принаймі останньому,

Ілюстрація #6

треба обов'язково носити водовідпорні штани разом із пончем.

Кращі дощовики -- це дощові строї (*rain suits*) (ілюстр. #6). Вони складаються з двох частин: куртки і штанів. Такі строї значно дорожчі від понча, зате вони вигідніші, практичніші та багато краще охороняють від дощу.

Куртка повинна мати капuzu, яку можна стягнути шнурочком кругом обличчя, щоби дощ туди не затікав (ілюстр. #7). Краще коли капуза причіпається блискавкою (*zipper*) або затрісками поверх ковніра: це зменшує можливість протікання води через шви, якими капуза є пришита до ковніра.

Ілюстрація #7

Блискавка спереду куртки повинна покриватися хоча б однією нашивкою, щоб крізь блискавку не протікав дощ. Кращі куртки мають ще додаткові

блискавки під пахвами; це дуже допомагає у мандрівках в дощі, бо значно збільшує продув і вентиляцію („дыхання”). Куртка повинна мати також зовнішні кишені, блискавки яких повинні бути охоронені нашивкою.

Разом з курткою треба придбати водовідпорні штани. Такі штани, як правило, мають блискавки вздовж кожної штанки і їх можна вбирати поверх звичайних штанів. Очевидно, ці блискавки теж повинні мати нашивки проти дощу. Внизу кожна штанка повинна мати охоронну нашивку із грубого матеріалу, особливо біля кісток, щоби чоботи не витерли або не продерли штанки у мандрівці (дуже часто ми нехотячи зачіпаємо чоботами об внутрішні штанки і таким чином їх витираємо, а то й деремо). Замість пояса штани мають гумку.

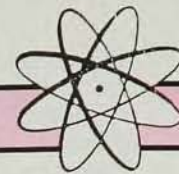
То що я врешті маю купувати:

Це в першу міру залежить від вашої фінансової спроможности (або від ваших родичів!) Як вже згадано вище, радимо юнацтву купити дощовий стрій а не пончо, бо строї значно практичніші. Фірми, які виробляють порядні дощовики це: *Sierra Designs, North Face, Marmot, Banff, Chlorophylle, Lowe, Helly Hansen, Patagonia, REI*. В таблиці #2 подаємо для прикладу кілька строїв, разом із їх ціною. Радимо вам піти і випробувати кілька моделей у крамниці. Більшість водовідпорних матеріалів дуже добрі, отже конструкція строю (якість швів, блискавок) і ціна повинні бути головними критеріями для вибору строю. Приємного (і сухого) таборування!

Таблиця II

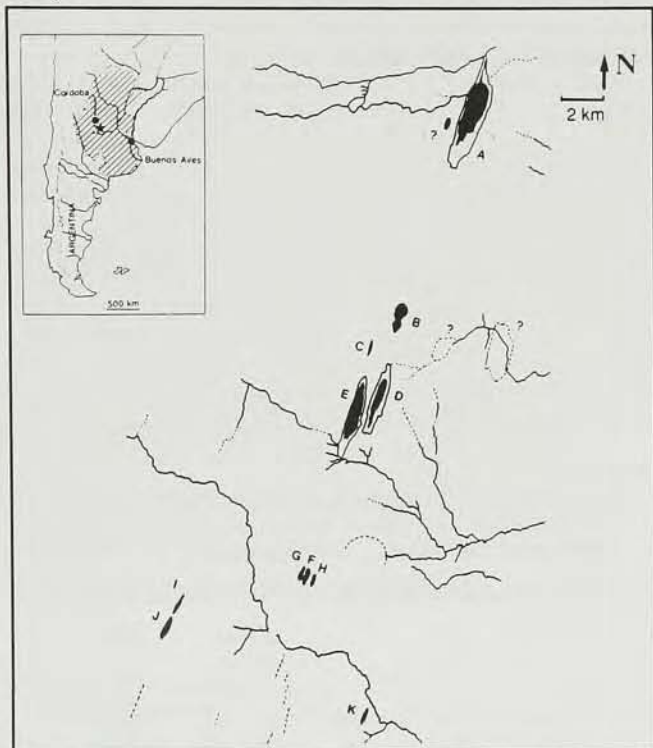
Назва строю	Фірма	Матеріал	Ціна \$US
Everywhere	REI	гортекс	\$260
Stormfront	REI	гортекс	\$360
Ventana	REI	Elements tm	\$220
Tranzport	Sierra Designs	гок.-пок.	\$265
Ventirak	Sierra Designs	гок.-пок.	\$285
Tech Parka	Sierra Designs	гок.-пок.	\$295
Technolite	Banff	гортекс	\$300
Monsoon	Marmot	гортекс	\$500
Pingora	Marmot	Hydrol tm	\$315
Wind River	Marmot	Hydrol tm	\$415
Triplex	North Face	гортекс	\$390

Ст. пл. Юрко Мончак "V"

Аргентинський метеорит

Два роки тому Рубен Ліанза перелітав через північно-центральну Аргентину і завважив кілька дивних заглиблень в терені. Він розповів про це проф. П. Шульцові із університету Brown в Америці, який і простудіював цей феномен. Виявляється, ці заглиблення -- то серія кратерів, видовбаних метеоритом, який вдарив об землю біля 10,000 років тому.

Ілюстрація #1

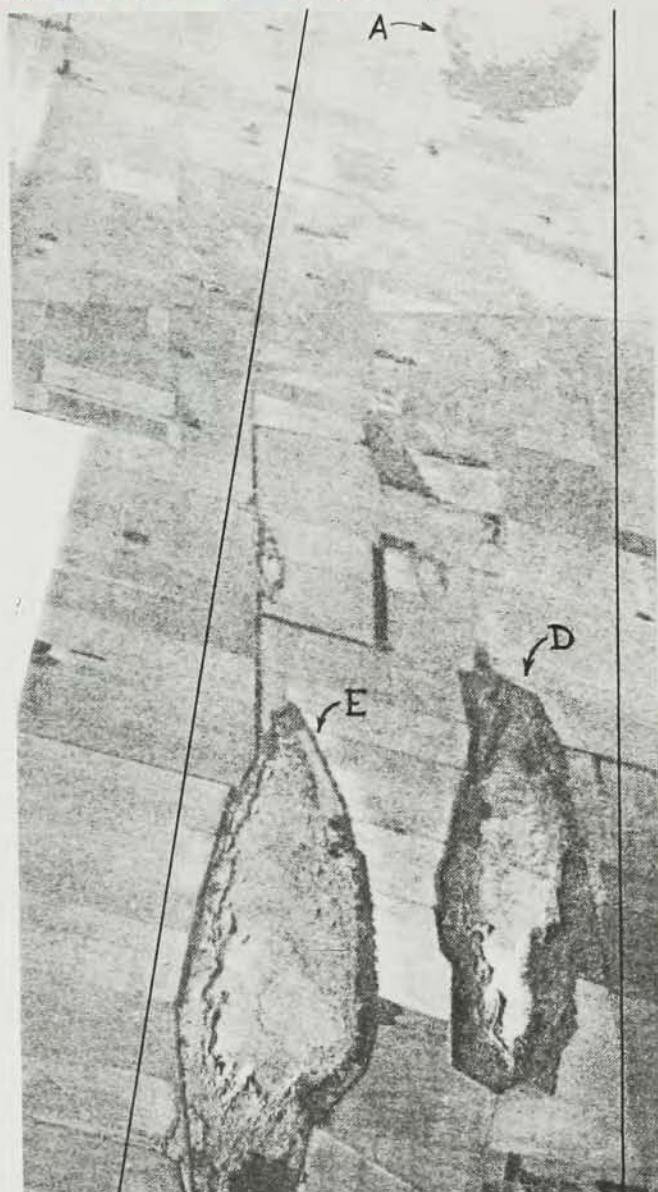
Вгорі на знімці (ілюстр. #1) видно загальний плян кратерів. Проф. Шульц пояснює, що метеорит, 150-300 метрів величини, перше вдарив землю в місці „А”. Тут він розбився на дрібніші кусники, які відбилися від поверхні землі, полетіли далі і знову вдарили об

землю на 11 кілометрів далі (місця „В,С,Д,Е”). Відламки із цього удару відбилися від землі і полетіли ще далі, щоби врешті врізатися в землю (позиції „F,G,H,I,J,K”). Віддаль між першим ударом (А) і найдальшим кратером (К) є понад 50 км!

Кратери 7-10 метрів глибиною; в них знайдено залишки метеоритного каміння. Науковці кажуть, що метеорит вдарив землю з силою 350 мегатон TNT; це на 30 разів сильніше від метеоритного удару 1908 року в місці Тунгуска у Сибіру.

Цей удар метеориту правдоподібно бачили тодішні мешканці Аргентини ...

Знімка з літака. Вгорі кратер „А” (4.5 X 1.1 км), перше місце удару, а внизу, 11 км далі, кратери „Д” і „Е”.

Ілюстрація #2

Які книжки любив Шевченко читати?

Всі ми знаємо, що Тарас Шевченко був письменником, поетом. Ми про нього стільки вчилися у школі, чули так багато з „рефератів” на Шевченківських святах, вивчали його поезії на Орликіяди чи просто вивчали його вірші напам'ять тому, що вони нам сподобалися.

Але, але ... Чи ми будь коли подумали над тим, що, властиво, сам Шевченко любив читати? Він, очевидно, не читав лише свої твори -- він бо їх писав. Івана Франка теж не читав, бо Шевченко жив перед ним. Те саме про Лесю Українку. Гм, то які книжки цікавили Тараса Шевченка?

Більшість свого життя Тарас Шевченко провів поза межами України і лише десять років жив як вільна людина! Тож можемо собі уявити, яким великим ударом був для нього вирок позбавлення волі і каторжне заслання з суворою забороною писати і малювати. Заборонили Шевченкові те, що творило зміст його життя!

Про тяжкі переживання Шевченка на засланні та про те, чим він улегшував свою тяжку долю, можна трішки довідатися з листів, що їх він писав до своїх друзів (листування Шевченкові не заборонили). В одному з перших листів з заслання до свого приятеля Андрія Лизогуба, Шевченко жаліється:

„Читать, хоч би на сміх одна буква, і тії нема. Брожу понад Уралом та [...] ні, не плачу, а щось ще поганіше діється зі мною.”

Він просить Лизогуба прислати йому твори Шекспіра або „Одисею” старогрецького поета Гомера. Шекспір був улюбленим письменником Шевченка. Його він всюди з собою возив, куди б не їхав. Коли Шевченка арештували в Києві, він мав при собі твори Шекспіра.

Шевченко відкриває свою скорбну душу в листі до своєї дорогої приятельки княжни Варвари Репніної: *„Молитва та Ваші щирі листи найбільше допоможуть мені нести хрест мій [...] Вчора просидів до ранку й не міг думок зібрати, щоб лист скінчить. Опанувало мене якесь чуття невідоме ('прийдіть до мене усі втомлені і обтяжені і я облегшу вас'). Перед благовістом до утрені згадав я слова Розп'ятого за нас і неначе ожив: пішов до утрені й молився так радісно, чисто, як може ніколи досі. Я тепер говію й сьогодні причащався Св. Таїн. Хотів би, щоб усе життя моє було таке чисте й прекрасне, як сей день! Якщо маєте перше або друге видання книги Томи Кемпійського 'Про наслідування Христа', Сперанського переклад, то пришліть, Бога ради.”*

За якийсь час Шевченко знову пише княжні Варварі:

„Я тепер, як той, що в безодню падає -- за все ладен ухопитися! -- Яка жахлива безнадія! Така

жахлива, що одна тільки християнська філософія може боротися з нею. Я Вас прошу, якщо можна буде в Одесі -- бо тут я не знайшов, -- прислати мені Тому Кемпійського -- 'Про наслідування Христа'.”

Шевченко одержав *Наслідування Христа* Томи Кемпійського, німецького католицького ченця (Thomas a Kempis, 1379-1471), яке було перекладене на російську мову. Карло Герн, штабс-капітан, який служив у штабі Оренбурзького корпусу, куди був засланий Шевченко, у своїх споминах розповідає, що вони читали цю книгу разом із Шевченком в Оренбурзі. Книгу *Наслідування Христа* більше як 2000 разів видавали в різних мовах. Є кілька українських перекладів, з яких найбільше поширений переклад о. д-ра Йосифа Боцяна (1879-1926), єпископа лупького.

Від малої дитини Шевченко був добре обізнаний зі Святим Письмом -- Біблією. Він згадує, як його батько в неділю читав молитовну книгу Мінею і першою книжкою з якої Шевченко вчився читати було Святе Письмо. Він ще дитиною знав всі псалми напам'ять. Коли він пізніше вчився в Петербурзі, то

зі Святого Письма черпав теми для своїх малярських робіт.

В тюрмі і на засланні Біблія стала його майже єдиною розрадою. В листах до княжни Варвари Репніної Шевченко пише:

„Єдина моя втіха тепер святе Євангеліє. Я читаю його щодня, щогодини. Колись думав я аналізувати серце матері за життям св. Марії, непорочної Матері Христової [...] а друга думка змалювати картину розп'ятого її Сина.”

Після визволення з неволі Шевченко не покидає Святого Письма. В його помешканні воно завжди у нього під руками. З нього черпає він теми для своєї творчої праці. Одною з тем, яка прямо полонила Шевченка при кінці його життя була „Притча про блудного сина” на яку він створив 12 малюнків.

(Подано на підставі X-го тому (Листи) із XIV-и томового „Повного видання творів Тараса Шевченка”, вид. Миколи Денесюка, Чикаго, 1963.)

Шевченкова ілюстрація до Шекспірової трагедії „Король Лір” (King Lear).

А чи ви знали, що ...?

Дяк, за часів Шевченка, крім своїх обов'язків при церкві, був одночасно і сільським учителем. Коли хтось в селі помер, то люди „чували” при померлому переважно цілу ніч, від часу смерті аж до похорону, а щоб час виповнити, то над небіжчиком читали псалми. Це робив переважно дяк.

Шевченко, який вчився у сільського дяка, дуже скоро навчився читати і дяк часто посилав малого Тараса читати псалми над померлими в селі людьми. Шевченко дуже виразно і гарно читав-співав псалми, так що люди дуже раді були, коли він це робив а він в той спосіб собі заробляв на прожиток, бо був сиротою. Ол. Кониський згадує, що не було в селі поховано ні одного мерця, над яким Тарас не читав би псалтиря. Так -- мабуть -- вивчив усі псалми напам'ять!

У хліві. Зі серії „Притча про блудного сина”, 1857.

Тарас Шевченко

Молитви

Мені ж, мій Боже, на землі
Подай любов, сердечний рай!
І більше нічого не давай!

Трудящим людям, Всеблагий,
На їх окраденій землі
Свою Ти силу ниспошли.

А всім нам вкупі на землі
Єдиномисліє подай
І братолюб'є пошли.

Явір.

Повільно.

Над Дніпровою сагою
Стоїть явір між лозою,
Між лозою з ялиною,
З червоною калиною.

Дніпро берег рие-рие,
Яворів корінь мие.
Стоїть старий, похилився,
Мов козак той зажурився,

Що без долі, без родини
Та без вірної дружини,
І дружини і надії
В самотині посивіє!

Явір каже: — Похилися
Та в Дніпрі скупаюся. —
Козак каже: — Погуляю
Та любую пошукаю. —

А калина з ялиною
Та гнучкою лозиною,
Мов дівчаточка із гаю
Вихожаючи співають;

Повбирані, заквітчані
Та з таланом заручені,
Думки-гадоньки не мають,
В'ються-гнутья та співають.

1860. 24. VI.
С.-Петербург

АРИТМОГРАФ

На місце чисел в аритмографі постав літери, і у тебе вийдуть рядки вірша Тараса Шевченка (Н.Б. числа не відповідають порядку букв в азбуці, значиться число „1” не мусить означати букву „А”). Та щоб недовго шукати ті літери, розгадай

спочатку слова у другому аритмографі, що знаходиться нижче. Тоді запиши собі, яким числом позначена кожна літера, й постав їх у перший аритмограф.

(Розв'язка подана наприкінці журналу).

01	12	23	12	04	11	19	12	01	12	23	12	27	03	13	01	26
01	22	18	19	08	22	01	22	15	12	09	24	01	22			
16	17	04	22	14	10	04	24	01	12	23	12	13	14	12	18	12
13	14	12	18	12	11	05	08	12	25	01	24					

10	08	03	20													
06	22	08	22	19	16	23										
05	24	25	18													
15	12	27	16	08	03	07	07	26								
02	16	09	04	12	01											
13	11	14	17	12	01											

----» Чоловіче ім'я.

----» Гірська річка на Україні.

----» Найславніше місто України.

----» Місце, де була січ.

----» Ім'я українського гетьмана.

----» Турецький володар.

До „Юнака” пишуть ...

Дорогий „Юначе”!

Ми юначки з Торонто віком 14 і 15 років з гуртка „Тирса”. Ми переглянули „Юнак” за липень-серпень 1992 та маємо кілька сугестій. Перше скажемо про позитиви.

Нам подобаються статті про пластовий таборовий виряд, жарти, маленькі комікси, кольорові знімки.

Деякі негативні зауваги. Обкладинку „Юнака” треба змодернізувати. Ніхто не розв’язує маленьких хрестиківок і не співає пісень (?! -- ред.), вони не потрібні.

Тепер деякі додаткові ідеї щодо поліпшення „Юнака”: більше кольорових знімок, більше знімок з пластунів Америки і Канади (бідні пластуни з інших країн! -- ред.), листи від юнаків і юначок до старшого пластуна про їхні проблеми (чії проблеми: юнаків чи старших пластунів? -- ред.).

Дякуємо і СКОБ!

Тетяна Прокіпчук і Ліда Пагута.

Дорогий „Юначе”!

Ми пластунки юначки з Торонто. Ми переглядали „Юнак” за вересень-жовтень 1992 і думаємо, що „Юнак” є дуже добрий журнал. Багато речей нам дуже-дуже-дуже подобаються. Наприклад, знімки з таборів, колажі, загадки, обкладинка і мистецьке оформлення.

Але також є деякі речі, які нам не подобаються. Це пісні, рубрика „Літературний калейдоскоп”, поезії, „Хіхі-сміхи” і хрестиківки.

Ми маємо кілька порад, щоб поліпшити наш журнал. Наприклад, більше писати про табори, більше знімок, більше про Торонтонську станицю, більше коміксів і статей про сучасну музику.

Гурток „Тирса”

Юля Бариляк, Катруся Шупер,
Стефця Юник

Від редакції: Якщо хочете більше знімок в „Юнаку”, просимо їх нам надсилати. Ми маємо лише один фотоапарат і через обмежений бюджет не можемо їхати по світу і фотографувати вас.

Високодостойний пане Головний редакторе!

Дотримуюся даного слова розв’язувати хрестиківки „Юнака”. Що й роблю, хоч як на цей раз, так і на подальше майбутнє жодних шансів на перемогу нема при системі надавання нагород залежно від швидкості надходження відповідей до редакції згідно поштових штемпельних дат.

Якби долю правильних відповідей вирішував жереб, розграш.

Але ж за олімпійським правилом головне не досягнення, а сама участь у змаганні. І все ж рівні умови для учасників у перегонах -- це передумова більшого заохочення для них.

СКОБ! Зі щирою повагою,

Пл. розв. Роксоляна Удичко

До редакції теж наспів лист від Голови Головної пластової бурави (ГПБ), пл. сен. Ореста Гаврилюка:

Дорогий Друже Редакторе!

Дуже інтересно було прочитати в 1-му числі „Юнака” за 1993 про „летючі коні”, а ще більше цікаво зараз побіч про летючі слони. Якщо степові слони мають поширення на 1300 кубічних кілометрів, то проста калькуляція виказує, що вони літають до 11 км просто вгору! Цікаво, чи при цьому вони зодягають конечні скафандри і яких ракет уживають для польотів у космос? Може би „Юнак” продемонстрував відповідні ілюстрації?

Варто б теж покропити приміщення „Юнака” свяченою водою, щоб трішки приборкати нечемного друкарського чортика. Ось як він розгулявся в тому ж числі:

Стор. 1: „небелицями” (небилицями).

Стор. 2: „Вифлієму” (Вифлеєму).

Стор. 19: „в січні” (січні)

Стор. 22: „слоні” (слони)

Обкладинка III: „Deer” (Elk). Deer -- це сарна.

„правельно” (правильно).

„Гімаляйські” (гімалайські).

Щиро вітаю, СКОБ!

Також наспів лист, чи радше поштівка, від пластуна, що належить до нижчих щабелів пластової ієрархії. Цікаво, що поштівка була написана канадійцем на американському літаку у леті до Австралії над міжнародними водами. Отже, вгадайте: звідки лист?

Привіт з Австралії!!

Ось слова, сховані у „схованці” „Юнака”. Якщо не числити подвійних слів, то мені чогось виходить на 48 а з подвійними аж 51!! (Не усі є пластові). Може одержу більшу нагороду?

Я цю „схованку” розв’язував на літаку між Аделейдом і Сіднеєм.

Ну ось слова:

Сокира, площа, збірка, ніж, гурток, ватра (x2), баняк, попіл, пляжа (чи це пластове?), жар (x2), сірники, казан, ніжик, поляна, дуб, курінь, пісок, вуглик, рови, лад, іскра, впоряд, вогонь, споруддя, дрова, парк, полум’я, чар, шатро, сік, прогулька, табір, триніжка, вставання, молитва, спальний мішок, рік, мул, давні, ритм, п’ю, мак, б’є (x2), жаб, чув, їв (x2), б’ю.

Ст. пл. Кіко.

(Від редакції: здається, останні слова не дуже то мають щось до діла із пластовою тематикою ...)

*** УВАГА! УВАГА! УВАГА! ***

Дорогі юначки і юнаки! Скоро відбудуться Свята весни, літні табори, на які ви, напевне, чекаєте, еге ж? А от ми чекаємо від вас ЗНИМОК, а особливо КОЛЯЖІВ (обов’язково з поясненнями). І то не тільки ми, а й усі пластуни з різних країв, бо хто ж не хоче побачити якусь цікаву чи смішну мить із вашого пластування, знайоме обличчя, а може і ... давню симаптію (яка тепер ходить з кимось іншим, і це вас дуже болить). Отже, надсилайте ці знімки!!!

Дорогий „Юначе”!

Вам висилаю копію статті і свою пісню. Я помилково вислав це Подрузі Кузьмович.

Прошу дати мені знати якнайскоріше, чи пісня буде поміщена в „Юнаку”, бо мені потрібне це до Третьої проби.

Дякую, СКОБ!

Пл. розв. Василь Літепло

„СКОБ! Я називаюся Стефан Біланюк, я є член 3-го куреня в Нью-Йорку. Василь Літепло написав статтю про „Орликіяду”, йому було потрібно знімки з нашого куреня на „Орликіяді”. Ось я вам і висилаю цю знімку.”

Сподіваємося, що за таку справність (і відданість справі) Василь „зафундує” Стефанові принаймі морозиво чи квиток на гру бейсболу.

А ось лист-стаття Василя Літепла і знімка „орликіядників” з Нью-Йорку:

„В днях 14-го до 15-го листопада 1992, відбулася на Союзівці 31-а Орликіяда, в якій я і шість інших юнаків із 3-го куреня ім. геть. Івана Мазепи з Нью-Йорку брали участь.

Ми досить тяжко працювали, щоб підготувати нашу мистецьку точку і експонат, та пильно вивчали усі додаткові матеріали. В минулі три роки наш курінь здобув перше місце, і гетьманич був вибраний з нашого куреня. Отож, ми хотіли повторити успіх минулих років і знали, що це не буде легка справа.

Мій головний вклад в підготовці був у мистецькій точці. Я написав мелодію до пісні „Єдність”. Ми всі, а головню пл. скоб Стефан Біланюк, написали слова до пісні. На „Орликіяді” всі юнаки з 3-го куреня співали цю пісню, а я також пригравав на бандурі.

Попис нам добре вдавня. Наш курінь здобув друге місце з експонату, перше місце з панелю і, разом з 28-им куренем, перше місце в точці: таким чином ми здобули перше місце в загальному точкуванню „Орликіяди”. Наш курінний

пл. розв. Марко Глушевський став гетьманичем. Помимо тяжкої праці ми теж прекрасно забавилися, і так переконалися, що тяжка праця оплатилася.”

Пл. розв. Василь Літепло

ЄДНІСТЬ

Moderato

Em D G A⁷

1. Пласт у - кра - ін - шв з'єд - ну - є під од - ним ве-ли-ким зна-ме-ном, і

Em G D G A⁷ D

тво-рить в нас ту мрі - ю щоб всі пра-цю-ва-ли ра - зом.

Приспів:

D G D G D A⁷

Ми пла-сту-ни всі ра-зом од - ні від всіх сто-рін сві-ту при-ї-ха-ли.

D A⁷ D G D A⁷ D

різ-ні кра-ї - ни різ-ні зви-ча-ї од - на ме-та єд-ність на - ро-ду.

Em D G A⁷

2. Де наш геть-ман і - ванство-рів з дво-х час-тин од - ну кра-ї - ну, так

Em G D G A⁷ D

Пласт нам всім по - ка - зу - є що всі ми з'єд-но-ї буть - ків-ши-ни.

Приспів:

D G D G D A⁷

Ми пла-сту-ни всі ра-зом од - ні від всіх сто-рін сві-ту при-ї-ха-ли.

D A⁷ D G D A⁷ D

різ-ні кра-ї - ни різ-ні зви-ча-ї од - на ме-та єд-ність на - ро-ду.

Крилаті слова і вислови в українській мові

Еврика (Eureka)!:

Вигук по-грецьки означає „Я знайшов”. Колишній сиракузький тиран Гієрон, який жив в III ст. перед Христом в старій Греції, закликав був до себе золотника і дав йому кілограм золота, щоби той йому зробив корону. Коли корона була готова, золотник віддав її Гієронові. Не зважаючи на те, що корона важила один кілограм, Гієрон не був певний, чи золотник зужив увесь кілограм золота, чи затримав собі якусь частину. Гієрон закликав до себе великого математика Архімеда (*Archimedes*; 287-212 перед Христом) і завдав йому знайти спосіб, щоби розв'язати загадку.

Архімед довго-довго думав, і нічого не міг придумати. Одного вечора Архімед збирався купатися у ванні і почав наповнювати її водою. Задумавшись знову над проблемою, він не завважив, що вода наповнила ванну по сам берег. Архімед заліз у ванну і, на його здивування, вода перелялася на підлогу. Архімед швидко вискочив з ванни з криком „Еврика! Еврика!” („Я знайшов, я знайшов!”)

Забувши навіть вдягнутися, Архімед побіг до королівських палаців, щоби показати Гієронові розв'язку. Він попросив Гієрона принести йому кілограм золота, відро наповнене водою та корону. Відтак Архімед вложив у відро золото і частина води вилялася на землю. Витягнувши брилу золота, Архімед вложив у відро корону. На превелике здивування, ще більше води вилялося на землю. Так Архімед довів, що золотник забрав собі частину золота, а натомість додав до корони іншого металу, щоби корона важила кілограм. Цей інший метал був легший, тому треба було його більше, ніж золота, щоби корона далі важила один кілограм. Тим то корона була більша, ніж якби вона була зроблена із чистого золота, і витиснула більше води з відра. Таким чином Архімед відкрив головний закон гідростатики: „Всяке тіло, занурене в рідину, втрачає в своїй вазі стільки, скільки важить витиснена ним рідина”.

Вигук „Еврика” вживається як вислів великої радості при несподіваному відкритті чи вдалій думці.

Ельдорадо:

Легендарна країна, яку шукали в XVI ст. в Латинській Америці європейці. Ця країна мала бути багата на золото і діаманти (*El dorado* по-іспанськи означає позолочуваний). В сучасну пору Ельдорадо означає країну казкових чудес, вимріяне щастя.

Машина часу:

Заголовок фантастичного твору Герберта Велза (*H. G. Wells, The Time Machine*) написаного 1895 року. У ньому розповідається про подорож в далеке майбутнє в „машині часу”, яку змайстрував герой книжки.

МАШИНА ЧАСУ

Навчилися ми з попереднього числа, що Гетьман Хмельницький в'їхав у Київ 14-го січня 1649 року, а 12-го лютого 1924 р. згинула Ольга Басараб. А що цікавого сталося в березні та квітні??? Ану, сідаймо у машину часу ...

2-го березня 1861: В Україні скасовано панщину.

5-го березня 1950: Вбитий більшовиками головний командир УПА генерал Тарас Чупринка (Роман Шухевич). УПА воювала проти німецьких, а потім більшовицьких, військ аж до 1952-го року.

9-го березня 1814: Це всі повинні знати. Народився Тарас Шевченко.

15-го березня 1939: Проголошено самостійність Карпатської України, що раніше була під владою Чехословаччини.

17-го березня 1917: В Києві створено Українську Центральну Раду.

18-го березня 1913: У Львові створено військову організацію Українські Січові Стрільці.

22-го березня 1842: Народився великий український композитор Микола Лисенко, прозваний „батьком української музики”.

10-го квітня 1622: У Києві помер гетьман Петро Конашевич Сагайдачний (1570-1622).

11-го квітня 1945: Советська влада арештувала у Львові митрополита (потім патріарха) Йосифа Сліпого, всіх єпископів та багатьох священників і вірних української католицької Церкви. Цим почалося переслідування УКЦеркви.

14-го квітня 1768: Повстання гайдамаків під проводом Максима Залізняка проти польської шляхти.

21-го квітня 1947: Насильне переселення українців з Лемківщини на польські землі.

23-го квітня 1185: Почався похід князя Ігоря Святославича на половців, описаний в епосі „Слово о полку Ігоревім”.

26-го квітня 1986: Ядерна катастрофа в Чорнобилі.

29-го квітня 1918: Павла Скоропадського проголошено гетьманом України.

У ШКОЛІ

- Скільки маємо частин світу?
- П'ять.
- Вичисли їх.
- Раз, два, три, чотири, п'ять.

ПАТРІОТИЧНИЙ ВЕРШИК

Українець я маленький,
Бойсик з ганом чепуренький,
Українці мама й тато,
Вже нову купили хату.
По-англійськи розмовляю,
Вже комікси сам читаю,
Всіх люблю ковбоїв з кіна,
Рідний край мій - Україна!

— Тепер уже хіба не скажеш, що не вмію загальмувати авто...

ПЕРЕЛІЧИТУВАВ

- Мій тато має стільки грошей, що не знає, що з ними робити.
- А мій тато має стільки грошей, що навіть мама не знає, що з ними робити.

ЦЯПКІЯДА

Цяпка оповідає:

- Раз іду я лісом, дивлюся, під деревом стоїть москаль. Я прицілився, стрілив, але москаль не паде. Стрілив я вдруге - стоїть, стрілив втретє - стоїть. Вчетверте - навіть не дрогне.
- Як це могло бути?
- Еге ж! Виявилося, що москаль був глухий, як пень!..

ОПОВІДАННЯ СПОНЗОРА

- Як приїхали ми до Канади, то такі бідні були, що ендика начиняли старими газетами.

ПЛАСТУВАННЯ

- Вогонь можна видобути, потираючи два куски дерева. Тільки пам'ятайте, щоб один з них був сірником.

— Перед тим як почну перевірку, одне запитання: що ви п'єте?

— О, дякую! Якщо дозволите, то склянку віскі...

МОДА

- А яку сукенку мала на собі пані інженерова?
- Не знаю, я під стіл не дивилася, а над столом не мала жодної.

СТАРОКРАЙОВИЙ ГУМОР

Йде собі дядько дорогою, а йому на зустріч їде возом кум.

- Що везете, куме?

Кум злазить з воза і каже на вухо:

- Овес.

- Чому ж, куме, на вухо шепчете?

- Щоби кобила не чула.

ДОБРЕ ДІЛО

- Скажіть мені, прошу, де тут протилежна сторона вулиці?

- Там, - відповідає юнак і вказує на протилежний бік.

- Я шойно був там, і мені сказали, що це тут...

Колосальний лабіринт > > > > >

Якщо вам видавалося, що в минулім числі *Юнака* лабіринт був надто легкий, ми вирішили дещо ускладнити справу і запропонувати вам трішки тяжчий вивод. Ось зліва римський Колісей; лише одна стежка веде від входу до виходу. Ваше завдання -- її знайти.

Відповіді на хрестиківку з минулого числа Юнака в якій було кілька помилок. Дуже вибачаємося: правдоподібно саботаж якоїсь малої терористичної організації ...

По горизонталі:

2. Kitten - кошеня. 5. Leopard - леопард. 8. Polecat - тхір. 11. European bison - тур. 14. Triton - ящірка. 15. Donkey - осел. 16. Lizard - ящірка. 18. Moose - лось. 20. Marten - кунія. 22. Jaguar - ягуар. 23. Polar fox - песець. 25. Jackal - шакал. 26. Hyenna - гієна. 27. Foal, colt - лоша. 28. Lynx - рись.

По вертикалі:

1. Sea lion - морж. 3. Rhinoceros - носоріг. 4. Mole - кріт. 6. Deer - олень. 7. Antelope - антилопа. 8. Seal - тюлень. 9. Pig - свиня. 10. Hedgehog - їжак. 12. Sable - соболь. 13. Calf - теля. 17. Rat - щур. 19. Grass snake - вуж. 21. Fallow deer, roe - лань. 24. Elephant - слон.

Відповіді на аритмограф:

(Зі сторінки #17 в цім числі)

Аритмограф #2:

Чоловіче ім'я ---> Юрій
Гірська річка на Україні ---> Черемош
Найславніше місто на Україні ---> Київ
Місце, де була Січ ---> Запоріжжя
Ім'я українського гетьмана ---> Богдан
Турецький володар ---> Султан

Аритмограф #1:

Рядки вірша Тараса Шевченка:
*Наша дума, наша пісня
 Не вмере, не загине
 От де люди, наша слава
 Слава України.*

[illegible]

Дорогі читачі!

Вийшла прикра несподіванка з розподілом нагород за розгадування хрестиківки за вересень-жовтень 1992. Через астрономічну кількість листів, наші експерти не зорієнтувались правильно і поспішили віддати нагороду (авто Grand Prix LE, мотор на 365in³, dual exhaust) не за адресою. Володар нагороди ст. пл. Андрій Мончак, як виявилось, посів 2-ге місце, а справжнім переможцем є пл. розв. Роксолана Удичко з Німеччини, лист якої був висланий скоріше. Внаслідок цього непорозуміння виникла прикра, сказати б конфліктна, дуже конфліктна ситуація, коли працівникам редакції довелось силою, з допомогою поліції (riot squad) відібрати у Андрія нагороду (авто) і передавати його її Роксоляні. Як сатисфакцію Андрієві була запропонована подорож до Австралії. У цім числі *Юнака* подаємо лист А. Мончака (псевдо Kiko) з Австралії, в якому Андрій прямо у літаку розв'язував наступну „мовну схованку”, мабуть, все ж таки сподіваючись повернути авто назад. Ще раз перепрошуємо А. Мончака та усіх читачів за таке непорозуміння.

Орися і Роксоляна Удечко
на таборі в Німеччині.

ДАТКИ НА ПРЕС-ФОНД „ЮНАКА”

що вплинули від 1-го січня до 30-го квітня 1993 року

США:

\$175.00	В десяту річницю смерті св. п. Лесі Слободян склали: Марія (мама), Соня і Віра (сестри) Слободян (\$100); Віра Ровенко (хресна мама) (\$25); Порфір і Тамара Панкевичі (хресні батьки) (\$50).
\$25.00	Атанас Слюсарчук, на пресовий фонд.
\$50.00	В пам'ять покійної Володимири Смик з Ютики, Н.-Й.: Гандзя Савицька-Мицак (\$25); Олена Матвіїшин (\$25).
\$25.00	В пам'ять св. п. Ксені Романів від 28-го куреня УПС „Верховинки”.
\$50.00	За рекламу табору „Мандрівні Стежки Культури” від пл. куреня „Перші Стежі” (пл. сен. М. Ганкевич).
\$50.00	Пл. геть. вір. Дарка Ганкевич (і гурток).

Разом США: \$375.00 ам.

Канада:

\$1340.00	Пожертва на Залізний видавничий фонд в пам'ять св. п. пл. сен. Андрія Харака: \$200: Александра Харак (Демянчук); \$100: А. Яріш, Р. і І. Вжесневські; \$75: п-ства Головаті; \$50: Д. Винників, Ю. і Д. Даревичі, К. Сало, М. Лада, І. Ганч, І. і Б. Велигорські, М. Кидла; \$40: Т. і О. Джулинські, А.
-----------	---

\$75.00

\$50.00

Разом Канада: \$1465.00 кан.

Коморовський, Г.М. Хлопецький; \$30: О. Хабурський, З. і Х. Татарські, Я. Мороз; \$25: О. Максимів, О. Хичій, В. Соханівський, Е. і М. Вашук, І. і Б. Яців, п-тво Б. Іванусів, М. Калимон, О. Б. Гладьо, С. Гурко, М. Гурко, Я. Шафранюк, М. Мельник; \$20: Андрій Головатий, Ірена Козак, С. і О. Вовк, М. Зіняк, І. Дичок, М. і Г. Юник, О. Федейко, Б. і О. Гуль, М. і Р. Королук, А. Чорній, Б. Миндюк, Ю. Бабій, В. Мойсяк, Л. Тарапацька, С. Гула, Б. Юник, Й. і Г. Лакі, В. Саламон, В. Чупринда, О. Мойсяк, Б. Пендзей, М. Фішер-Слиж, М. Комісар-Равич, Х. Гула, Л. Левицький, А. Марченко, А. Лебед, П. Гижка, М. Вовк, Я. Тимочко, М. Савка, Р. Харак, М. Зелик, Н. Пашковська, Л. і М. Перфецькі, М. Комарницька, А. Балан, І. і Т. Боровець, Зенко Мандзюк; \$10: Р.Й. Ломага, С. Бойчук, В. Вацик, Т. Горохович, М. і М. Горбань.

В пам'ять св. п. пл. сен. Володимира Бродовича склали: Юрій і Христина Колос (\$50); пластова станиця в Едмонтоні (\$25).

В пам'ять св. п. пл. сен. Софії Климкович склали: пластова станиця в Едмонтоні (\$25); „Гурток Книголюбів” в Едмонтоні (\$25).

Замість квітів на могилу ...

Бл. п. пл. сен. АНДРІЯ ХАРАКА

від членів та приятелів пластової станиці в Торонті,
\$1000 як даток на Видавничий Залізний фонд, а \$980
як даток на потреби пластової станиці в Тернополі.

Пл. сен. ВОЛОДИМИРА БРОДОВИЧА

від Юрія і Христини Колос з Торонта.

Бл. п. КСЕНІ РОМАНІВ

матері нашої подруги Марійки Свинтух слали на фонд
„Юнака” 28-ий курінь УПС „Верховинки”.

A BIG STEP for small business

.

FEDERAL GOVERNMENT ANNOUNCES IMPROVED SUPPORT FOR SMALL BUSINESS.

Small businesses are a vital part of our economy, accounting for 80% of net job creation in Canada since 1984. To further stimulate growth in this increasingly important business sector, the Federal Government has made significant improvements to the Small Business Loans Act.

- Eligible business size increased to \$5 million in annual revenues.
- Maximum term loan size increased to \$250,000 for the purchase or improvement of land, premises or equipment.
- Financing up to 100% of cost of eligible assets.
- Refinancing of assets purchased up to 180 days previously.
- Limitation on personal guarantees to 25% of loan amount.
- All small businesses are eligible except for farming, rental real estate or purchasing real estate for resale, charitable and religious organizations.

Contact your local bank or other financial institution for full details.

Minister for Science
and Minister of State
(Small Businesses and Tourism)

Ministre des Sciences
et Ministre d'Etat
(Petites entreprises et Tourisme)

Canada

ЗДОРОВИЙ і СМАЧНИЙ ХЛІБ

та всякі інші печива
випікає

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ

власниками якої є
Ірина і Роман Вжесневські

**THE FUTURE
BAKERY**

735 Queens St. West, Toronto, Ontario
Tel.: EM 8-4235

FOR COURTEOUS FRIENDLY SERVICE

COMMUNITY TRUST

2271 Bloor Street West
TORONTO, ONTARIO, M6S 1P1

**УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА**

“САМОПОМІЧ”

**І ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ
“САМОПОМІЧ”**

— ВІДДІЛ у ПАСЕЙКУ —

запрошують Українське Громадянство
вступати в члени.

Години урядування:

Понеділок	6:00 — 9:00 вечір
Вівторок	6:00 — 9:00 вечір
Середа	9:00 — 1:00 пол.
Четвер	6:00 — 9:00 вечір
П'ятниця	6:00 — 9:00 вечір
Субота	9:00 — 1:00 пол.

Щадіть, позичайте та полагоджуйте всі свої фінансові потреби в своїй рідній Українській Фінансовій Установі. Кредитова Кооперативна платить вищі відсотки від звичайних ошадностей якого-небудь банку чи пдднниці. А також даємо на дуже догідних умовах всякого роду позички.

ЗАЙДІТЬ ДО НАС ЧИ ПОТЕЛЕФОНУЙТЕ:

229 Hope Ave. Passaic, N.J. 07055. Tel. 201-473-5965

**НАЙБІЛЬША
УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА СПІЛКА
В КАНАДІ**

пропонує Вам єдину
українську
«MASTERCARD»

з кожним вживанням
допоможете
українські громаді

UKRAINIAN CREDIT UNION LIMITED

295 COLLEGE STREET, TORONTO	922-1402
2397 BLOOR STREET W., TORONTO	762-6961
3635 CAWTHRA ROAD, MISSISSAUGA	272-0468
225 THE EAST MALL, ETOBICOKE	233-1254
247 ADELAIDE STREET S., LONDON	649-1671
38 JACKSON AVENUE, OSHAWA	571-4777
1093 OTTAWA STREET, WINDSOR	256-2955

**Українська Кредитова Спілка
передає щирий привіт усім
ПЛАСТУНАМ**

Пластун є ошадний...
(4-та точка пластового Закону)
... добре також коли щадить в українській установі
нагоду до того дає: Кредитівка "Самопоміч"
558 Summit Ave., Jersey City, N.J. 07303